

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут Сумського державного університету
Фармацевтична компанія «Фармак»
Управління освіти Шосткинської міської ради
Виконавчий комітет Шосткинської міської ради

ОСВІТА, НАУКА ТА ВИРОБНИЦТВО: РОЗВИТОК І ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ

II Всеукраїнської науково-методичної конференції,

(Шостка, 20 квітня 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

УДК 801.73

ЕТНОФОБИЗМИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ТА ПРОЦЕСИ ЇХ СТВОРЕННЯ

Д.С. Заремба

Донецький національний університет імені Василя Стуса

вул. 600-річчя, 21, м. Вінниця, 21021

rector@donnu.edu.ua

Мова – явище соціальне, і їй властиве відображення диференціацій соціальних ролей і соціально-групових симпатій та антипатій. Експлікація етносоціальних відносин відбувається, перш за все, на семантичному рівні через систему значень, які організуються у побутові уявлення, етносоціальні стереотипи свідомості та знаходять відображення в лексиці певної мови [1, с. 95].

Для характеристики мовного матеріалу у ході нашого лінгвістичного дослідження використовується термін “етнофобізм”. Етнофобізми – це ономаністичні одиниці, що є принизливими, образливими позначеннями тих чи інших етнічних груп, тобто етноніми з негативною аксіологічною оцінкою [1, с. 96].

Найчастіше етнофобізми ґрунтуються на злісних, іронічних спотвореннях ідентичності “чужої” етнічної групи. Їхнє виникнення може бути спричинене такими факторами як: історичний, політичний та психологічний. Тобто основним стимулом до розвитку цього класу етнічних номінацій є не самі лексичні одиниці, а мовці. Як влучно зауважує американський дослідник Дж. Л. Ділллард, “навіть слово “негр” не було образливим для чорношкірих, поки білі не почали його використовувати у зневажливому стилі” [3, с.96].

Для кращого розуміння процесів створення англійських етнофобізмів використовуємо кілька шляхів та способів словотвору етнофобізмів у сучасній англійській мові:

- фонетичний (ономатопія);
- морфологічний (злиття двох і більше слів, усічення, суфіксація, телескопія, за допомогою компонентів складних слів);
- неморфологічний (словоскладання, метафоризація, конверсія);
- запозичення;
- римований сленг.

Найбільш результативним способом словотворення етнофобізмів на морфологічному рівні є словоскладання. У наслідок дослідження виявлено 69 складних слів-етнофобізмів, які представлені двома типами слів.

1) слів, утворених зі звичайних, простих за структурою слів (Caphead, Corkhead, Eggplant);

2) слів, у яких принаймні один із компонентів є похідною основою (Bagel-bender, Christ-Killer, Flatlander).

Найпродуктивнішою в утворенні слів виявилась структурна модель n + n.

Німецькі лінгвісти К. Рьомер і Б. Матцке визначають словоскладання як “спосіб словотворення, у процесі якого завдяки поєднанню двох чи більше базових морфем або коренів виникає нове слово (комполіт)” [4, с. 71]. Як відзначає Г. Марчанд, “утворення нових слів виникає шляхом поєднання мовних елементів на основі відношень означене – означуване, що утворює синтагму. Коли на такій основі виникає об’єднання двох чи більше слів у морфологічне ціле, можемо говорити про складне слово” [5, с. 223].

Лексико-семантичне вивчення запозичень складає 28 одиниць – з арабської мови (Kaffir), німецької (Kraut), української (Cossack), російської (Wodka), італійської (Goomba), хінді (Charata), іврити (Yahoody) тощо, свідчить, що переважна більшість з них лише частково адаптована у фонетичній та граматичній системах англійської мови, що пояснюється їх рідкісним функціонуванням у мовленні.

Римований сленг типовий лише для сленгу британської англійської мови, а тому він немає ніякого відношення до американського варіанту англійської мови і є менш продуктивним. Таким шляхом утворено три етнофобізми: Bubble (“bubble and squeak”), Hamilton (“Hamilton Accies and pakis”), Sweaty (“Sweaty Sock” for “Jock”).

Також існують різні точки зору щодо походження етнофобізма guinea, “італієць”. Деякі вчені вважають [2, с. 100], що це слово походить від власного імені Gianni або Giovanni, інші вказують на можливість запозичення топоніма Guinea – назви африканської країни, звідки експортували негрів. Використання топоніма простежується і в етнонімі Cajun “франкомовний канадець, який емігрував до Луїзіани” (походить від Acadian – назви регіону в Новій Шотландії, Канада) [2, с. 101].

Отже, за результатами дослідження виявлено, що у словотворенні помітна висока словотворча активність словотвірних моделей $n + n$, $a + n$, наприклад, House Boy, Brown Sugar, та низька продуктивність словотвірних моделей $a + a$, $v + a$, $n's + n$, наприклад, High Yellow, Smoked Irish, Chinaman's chance.

Список використаних джерел:

1. Антонченко Т.М. Лінгвопрагматичні особливості функціонування етнонімів та етнофобізмів (на матеріалі американського варіанту англійської мови) / Вісник Київського лінгв. ун-ту. Сер. Філологія. – 1999. – Т. 2. – № 1. – С. 95–103.
2. Антонченко Т.М. Основні тенденції аксіологічних змін у семантичній структурі американізмів: Автореф. дис.канд. філол. наук. – К., 2000. – 21 с.
3. Dillard J. L. American Talk: Where Our Words Came From / J. L. Dillard. — New York : Vintage Books, 1977. — 187 p.
4. Matzke B. Lexikologie des Deutschen. Eine Einführung. / B. Matzke, Chr. Römer — Tübingen : Niemeyer, 2005. — 236 p.
5. Marchand H. The Categories and Types of Present-Day English Word-Formation / H. Marchand. — München, 1969. — 234 p.